

Како је рушена Његошева капела

Пише: Вељко Ђурић Мишина
уторак, 02 новембар 2010 13:45

Изјава Ранка Кривокапића, председника Скупштине Републике Црне Горе, о слободној Црној Гори и заробљеништву Светог Петра Цетињског, казана поводом доласка патријарха Иринеја у посету Православној цркви у Црној Гори (што је званичан назив делова Српске православне цркве), као и неке раније приче о аутокефалној Православној цркви у Црној Гори, само показују лекције које су научили црногорски ђаци Друга Тита. Једном добро научена лекција лако се упамти и искористи у погодном моменту.

Лекција о (окупираној) слободној Црној Гори настала је после добијања италијанских лира пред такозвану Божићну побуну после Првог светског рата а говорила је о окупацији коју је извршила србијанска војска. Лекција је искоришћена 1969. у јеку најаве рушења гробне капеле владике Петра II Петровића Његоша и протеста Српске православне цркве против тог чина.

Мило Јовићевић, радник високог ранга југословенске УДБЕ, због заслуга у откривању непријатеља, бива постављен за председника Савезне комисије за верска питања (у народу зване Верска Удба). Јовићевић је био много радознао шта се дешава у Патријаршији па је понеки пут пожелео да провери то што су му радници Крсте Лековића јављали. Ради тога је често позивао патријарха Германа Ђорића на разговор а понеки пут одлазио у Улицу 7. јула бр. 7. Тако је 5. маја 1969, уочи празника Ђурђевдана, по повратку из Црне Горе, пожелео да патријарху „пренесе“ поруке из тих крајева а поводом наговештеног рушења капеле на Ловћену.

Обично удбаши не остављају писане трагове, али је Јовићевић, по природи своје тадашње дужности то морао да ради. Тако је остала сачувана његова „Забелешка“ о разговору са патријархом. Чува се у Архиву Југославије, и има сигнатуру 144-118. Тај документ је откуцан латиничном писаћом машином на четири стране, и представља веродостојан и аутентичан извор. Његов садржај одсликава део политике Савеза комуниста Југославије према Српској православној цркви.

Јовићевић је најпре говорио о будућем финансирању делатности Патријаршије истакавши да то прелази са савезног на републички ниво. А онда је уследило оно што је било повод његовог доласка:

Како је рушена Његошева капела

Пише: Вељко Ђурић Мишина
уторак, 02 новембар 2010 13:45

„Председник Јовићевић је затим прешао на разговор о изградњи Његошевог маузолеја на Ловћену. Казао је патријарху да је пре неколико дана боравио у Црној Гори и да је тамо разговарао са најодговорнијим представницима С(оцијалистичке)Р(епублике) Црне Горе о овом питању. Упознао је патријарха да јавност у СР Црној Гори осуђује поступак владике Данила и Синода СПЦ по овом питању. Одговор који је Комисија за вјерска питања И.(звршног) В.(ијећа) СР Црне Горе упутила Арх. Синоду СПЦ у ствари је одговор и Извршног вијећа и Скупштине Црне Горе. У Црној Гори такође сматрају да је писање патријаршијског листа Православље увредљиво и очекују да ће се СПЦ због тога извинути.

Када је 1951. године донета одлука о подизању маузолеја, СПЦ није имала никаквих приговора и садашња изградња маузолеја уствари је наставак радова, који су били обустављени због недостатка финансијских средстава. Што се тиче Његошеве гробнице на Ловћену, она је својина општине Цетиње. Код власти у Цетињу постоји расположење да се садашња гробница пренесе на неко друго место, где би СПЦ желела.

Кампања коју СПЦ иницира и води по питању Његошевог споменика погоршала је расположење јавности у Црној Гори према С.П.Цркви. Црна Гора је имала своју аутокефалну Цркву и та аутокефалност је жртвована ради јединства, али само ради јединства које би се заснивало на основи равноправности. Уколико се настави оваква политика СПЦ, није искључено да питање аутокефалне цркве постане актуелно и у Црној Гори.

Председник Јовићевић је упознао патријарха да митрополит Данило (Дајковић, иначе родом из Црне Горе – В. Ђ. М.) својим изјавама и држањем изазива и јавност и одговорне факторе у СР Црној Гори, чиме је довео себе у такав положај да моли власти да га заштите од његових сопствених верника. Сем тога митрополит Данило одржава везе са неким непријатељским елементима у иностранству о чему одговарајући фактори у Црној Гори имају несумљиве доказе. Уколико се укаже потреба, за овим доказима биће упозната јавност, што свакако неће бити повољно нити за митрополита Данила, нити за СПЦ у целини.

Митрополит Данило саслушава свештенике и врши притисак на њих због њихових слободно изражених ставова и мишљења по питању споменика. Уколико Данило настави овакву политику, друштво ће бити принуђено да заштити свештенике као слободне грађане.

Како је рушена Његошева капела

Пише: Вељко Ђурић Мишина
уторак, 02 новембар 2010 13:45

На ово је патријарх казао да је митрополит добар човек и патриота и да ради на добро Цркве, само је у неким приликама нетактичан и неће никога да послуша. Патријарх Герман је говорио да је СПЦ пишући представку Савезној комисији за верска питања и Републичкој комисији СР Црне Горе само молила да се не руши постојећа Његошева капела, али да то није правилно схваћено. Каже да СПЦ није имала приговоре када су се рушиле поједине цркве и манастири ради изградње хидроцентрала и других објеката од ширег друштвеног значаја, а у питању изградње Његошева маузолеја, руши се црква без потребе. За СПЦ Његошева капела је црква. Његош је био владика, хришћанин и када се постави маузолеј, за СПЦ је маузолеј незнабожачки.

Председник Јовићевић је одговорио патријарху да о изградњи Његошевог маузолеја треба да одлучују грађани и политички фактори у Црној Гори.

На крају разговора патријарх је казао да СПЦ нема никакву власт, нити силу, она само убеђује и моли“.